

मुंबई शहरामध्ये प्रवासाच्या सुलभतेसाठी
बहुउद्देशीय भूमीगत वाहतूक व्यवस्था
(Multi Model Tunnel) प्रकल्पासाठी
समन्वय समिती गठीत करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

नगर विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: सिआयडी-३३२३/प्र.क्र.२२९/नवि-१०

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

दिनांक : १२ ऑक्टोबर, २०२३

प्रस्तावना :-

मुंबई ही भारताची आर्थिक राजधानी आहे. मुंबई शहरास आंतरराष्ट्रीय दर्जा असल्याने तेथील पायाभूत सुविधा मानकांची पूर्तता करून त्यामध्ये सातत्याने सुधारणा होणे आवश्यक आहे. मुंबई शहराची वाढती लोकसंख्या विचारात घेता, प्रवासात सुलभता आणण्यासाठी कोस्टल रोड प्रकल्प, मेट्रो प्रकल्प यासारख्या विविध प्रकल्पांच्या माध्यमातून सुविधा देण्याचा प्रयत्न करण्यात येत आहे. मुंबई शहरातील प्रवासाच्या सुलभतेची वाढती मागणी पूर्ण करण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय मानकांच्या अनुषंगाने वाहतूक सुरळीत करण्यासाठी बहुउद्देशीय भूमीगत वाहतूक व्यवस्था (Multi Model Tunnel) निर्माण करण्याची आवश्यकता आहे. मुंबई महानगर प्रदेश क्षेत्र सह मुंबई शहरातील विस्तारीत कनेक्टिव्हिटीसह एकात्मिक मास्टर प्लॅन तयार करून मुंबईसाठी बोगद्याच्या नेटवर्कसाठी समन्वय समिती स्थापन करणे आवश्यक आहे.

शासन निर्णय :-

०१. प्रवासाच्या सुलभतेसाठी Integrated Smart Double deck or Multi Deck Tunnel System चा समावेश करून बोगद्याच्या जाळ्याचा समावेश करणारी योजना करून पावसाळ्या दरम्यान पूर वाहतूक बोगदे म्हणून कार्य करणाऱ्या बोगद्याची निर्मिती करण्याची आवश्यकता आहे. त्यानुषंगाने मुंबई शहरामध्ये प्रवासाच्या सुलभतेसाठी बहुउद्देशीय भूमीगत वाहतूक व्यवस्था (Multi Model Tunnel) प्रकल्पासाठी खालीलप्रमाणे समन्वय समिती गठीत करण्यात येत आहे.

सदर समितीची रचना खालीलप्रमाणे :-

१) आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका	- अध्यक्ष
२) महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण	- उपाध्यक्ष
३) उप आयुक्त (पायाभूत सुविधा), बृहन्मुंबई महानगरपालिका	- सदस्य
४) मुख्य अभियंता (पूल), बृहन्मुंबई महानगरपालिका	- सदस्य
५) मुख्य अभियंता, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण	- सदस्य
६) मुख्य लेखा अधिकारी (वित्त), बृहन्मुंबई महानगरपालिका	- सदस्य

७) मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास प्राधिकरण	- सदस्य
८) अतिरिक्त आयुक्त (प्रकल्प), बृहन्मुंबई महानगरपालिका	- सदस्य सचिव

शासनाचे याबाबत पुढील आदेश येईपर्यंत समितीचे कार्य अस्तित्वात राहील.

०२. समितीची उद्दिष्टे :-

- १) संपूर्ण मुंबईतील व्यवहार्य वाहतूक बोगद्याच्या ठिकाणांची निश्चिती करणे
- २) अपेक्षित रहदारीच्या प्राधान्यावर आधारीत बोगद्यांचे टप्पे निश्चित करणे
- ३) आपत्कालीन पूर मदत म्हणून स्मार्ट बोगद्याच्या संकल्पनेचा शोध घेणे
- ४) बोगद्याच्या संरेखनात युटिलिटी कॉरिडॉरचे एकत्रिकरण करणे
- ५) आवश्यक पर्यावरणीय प्रभावाचा अभ्यास करणे
- ६) टप्प्याटप्प्याने विविध बोगद्यांसाठी कालमर्यादा निश्चित करणे
- ७) टप्प्याटप्प्याने वैयक्तिक बोगद्याचे नियोजन व व्यवहार्यता तपासणे
- ८) प्रकल्पासाठी बजेटिंग रोडमॅप तयार करणे

०३. समितीची कार्यकक्षा :-

- १) मुंबई महानगर प्रदेशामध्ये पुढील कनेक्टिव्हिटीसह मुंबई शहरासाठी स्मार्ट टनेल नेटवर्कचा मास्टर प्लॅन तयार करणे.
- २) बोगद्याच्या नेटवर्कच्या विविध तांत्रिक पर्यायाचे विविध क्षेत्रांसाठी व्यास डेकची संख्या, वाहतूक / पूर यांचे मुल्यमापन करणे.
- ३) तात्काळ आवश्यकता आणि भविष्यातील गरजांवर आधारीत मास्टर प्लॅनच्या अंमलबजावणीसाठी वेगवेगळे टप्पे तयार करणे.
- ४) व्यास, डेकची संख्या, बोगद्याचा प्रकार आणि ३० वर्षांच्या पुढील कालावधीचा विचार करून इतर मानकांचा अभ्यास करून बोगद्यांची किंमत निश्चित करणे.
- ५) आर्थिक संसाधने वाढवून टप्प्याटप्प्याने बोगद्यांच्या प्रकल्पांची अंमलबजावणी करून त्यांचे निरीक्षण करणे.
- ६) समितीने आवश्यकतेप्रमाणे बैठका आयोजित करून ६ महिन्यांच्या आत एकत्रित योजना शासनाकडे सादर करणे.

०४. समितीचे अधिकार :-

- १) समितीच्या अध्यक्षांना आवश्यक अभ्यास करण्यासाठी विशिष्ट सल्लागार फर्म नियुक्त करता येईल.
- २) मेट्रो रेल्वे, रेल्वे सार्वजनिक कार्य विभाग आणि खाजगी तांत्रिक एजन्सिमधून तांत्रिक व्यक्तीला बैठकीसाठी विशेष आमंत्रित करता येईल.

३) सदर प्रकल्पासाठी नेटवर्क सिस्टीमचा मास्टर प्लॅन तयार करण्यासाठी केलेल्या अभ्यासाचा खर्च बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांच्यामार्फत करण्यात येईल.

०५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३१०१२११२५०५७६२५ असा आहे. सदरहू शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सु.ना.शिंदे)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य, यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. अ.मु.स., सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. प्रधान सचिव (नवि-१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. प्रधान सचिव (नवि-२), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. आयुक्त बृहन्मुंबई महानगरपालिका ,
८. महानगर आयुक्तमुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण ,, वांद्रे, मुंबई
९. उपाध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ, मुंबई
१०. महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता)-१/२, मुंबई/नागपूर.
११. महालेखापाल, (लेखापरिक्षा)-१/२, मुंबई/नागपूर.
१२. निवासी लेखापरिक्षा अधिकारी, मुंबई.
१३. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
१४. सह सचिव / उप सचिव (नवि-१०, नवि-७ व नवि-२१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. उप सचिव (रस्ते-८), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. निवड नस्ती (नवि-१०)